

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt — kr.
Fél évre	2 frt — kr.
Negyed évre	1 frt — kr.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik

minden Kedden

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 10 kr. Ezen kívül minden hirdetésnél 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

Napidíjas segédőrök.

A legszerencsétlenebb fajtája az erdészethél alkalmazottaknak, körülbelül olyan, mint a vadak közt a nyúl, melynek soha sincs biztos hazája.

Valamely szerencsés halandónak túl sok az erdeje s ahhoz sokalja szakértő személyzet alkalmazását? Se baj! hiszen akad elég szegény ember, ki úr akar lenni, kitelik azokból egy pár napibéres. Ennek alkalmazása még azért is hasznos, mert hiszen nem kell neki akkora fizetést adni, mint a rendes alkalmazottnak, beéri az kevesebbel is, az erdőt pedig csak úgy körüljárja, mint az iskolából legjobb bizonyítványokkal kikerült szakember. Azután még az is előnyös, hogy bármikor el lehet csapni minden szószaporítás nélkül s másikat fogadni helyébe, szóval kieserélni, mint a kopott kabátot. Némely arra hivatott hatóság még azt is megcselekszi, hogy minden törvények ellenére hatóságilag föl is esketi, nem kívánván ez alkalommal a törvényszabta szakképzettség kimutatását s megadja neki a fegyverviselési engedélyt. Az, hogy vajjon ismeri-e az illető a fegyverviselésére és használatára kiadott utasításokat, vagy nem, teljesen mellékes dolog; az ilyen lényegtelen kérdéssel kár is az időt vesztegetni, hiszen ha visszaél is vele, kinek van abból baja? Ha megpuskáz egy pár vad-
orzót vagy fatolvajt, azok rászolgáltak s megérdemelték, az az ő bajuk, ha pedig őt magát ezért a hüvösre teszik, az ismét az ő baja: miért nem ismerte a szabályokat? Ilyen csekélységekkel csakugyan kár törödni, mikor az ember

különben is olyan olcsó. Mert csakugyan nincs olcsóbb portéka a napibéres segédőrnél.

A mezei munkás, ki a legkisebb munkaidőben is teljes ellátás mellett megkeres 40—50 krajczárt, a nagy munkaidőben, aratáskor, cséplés alkalmával pedig keresete 1—2 forint közt váltakozik, lázong és munkabér emelést követel, gyülesezik, feliratoz. A napibéres segédőr sokkal szerényebb teremtese az Istennek, ez beelégszik napi 30, 40 krajczár bérrel s olyan, ki 50 vagy pláne 60 krajczár bért kap, már valóságos úr — számba megy s méltó irigylés tárgya szerényebb társai előtt.

Minősítés ennél az állásnál semmilyen sem kell, legföllebb egészséges lábak és jó szem; szaktanulmány, az írás és olvasás mestersége teljesen fölösleges dolgok s mégis milyen szép dolog az, mikor magát a falubeliek által „erdész-úr“, „pán föster“ vagy „jáger“ és „domnu föster“ szép titulusokkal czimeztetheti! Tekintélye nagyobb a községben, mint a bíróé vagy kurátoré s így nem csoda, ha akadnak vidékek, hol a bíró ebbeli méltóságát szívesen elcseréli a napibéres segédőr kétesdicsőségiért. Magunk is ismerünk pár esetet, hol a községi bíró napibéres segédőr lett, sőt talán e mellett még az addig viselt birói tisztét is megtartotta.

Azt hinné valaki, hogy az ilyen napibéres segédőrök csak mint kisegítő személyzet lesznek alkalmazva a szakavatott egyének oldalánál és felügyelete mellett? Így kellene ugyan lenni, de bizon sokhelyütt tapasztalhatjuk, hogy az ilyenek egész nagy védkerületeket teljesen önállóan látnak el s rájuk van ott bízva a szakember minden kötelessége és teendője.

Ennek a rendszernek, vagy talán inkább rendszertelenségnek hátrányait elvitatni nem lehet s azokat nem ellensúlyozhatja az a képzelt nyereség, mely egy rendszeresített állás fizetése és a napibéres bére között mutatkozik. A hátrányok közt nem utolsó az sem, hogy a szakképzettséget nélkülöző alkalmazottat mindig jobban és sürűbben kell ellenőrizni, mint a szakképzettet, annál inkább, mert egy-egy rendeletnek hibás végrehajtása által mérhetlen károkat okozhat kenyéradójának. Igaz ügybuzgóságot, szolgálata iránt való lelkesedést a napibéresnél csak a legritkább esetben és talán csak az olyannál találhatni, a melyik ilyen állást nem annyira kenyér kereset céljából, mint inkább azért fogadott el, mert hajlamai az erdészi pályára vonzzák s így akarja magának megszerezni a szakvizsgánál majdan igazolandó gyakorlatot.

Nagy kárt okoz azonban a napibéresek alkalmazása a szakképzett egyéneknek, mert ezek nagy tömegét elvonja hivatásuktól. Ki tudná megszámlálni, hányan vannak azok a jó készűtséggel ellátott ifjak, kik szakmájukban tisztességes álláshoz jutni nem bírván, tudásukat nekik teljesen idegen téren kénytelenek érvényesíteni s hajlamaikkal gyakran homlokegyenest ellenkező pályára lépni?

A napibéresnél a megbízhatóság sem lehet mindig kifogástalan, mert hiszen a csábítók

legveszedelmesebbje, a nyomor mindig ott settenkedik körülötte; erdőkárosítókkal sem bánhat teljes szigorral, mert azok többnyire községbeliei, sőt talán rokonai s ő minden pillanatban el lehet készűlve arra, hogy szolgálatából elbocsátva ismét ezek közé lesz kénytelen visszatérni. —

Az sem ritka eset, hogy az erdőbirtokos a napibérest csak a tavaszi erdei munkák alkalmával fogadja fel s megtartja egészen őszig, tehát abban az időszakban, midőn munkaerejét más jövedelmezőbb foglalkozásnál sokkal előnyösebben értékesíthetné, a tél beköszöntével pedig szélnek eresztí s akkor azután minden foglalkozás hiján kedvére nyomoroghat, mert hiszen a szerény bérből még napról-napra megélni is művészet számba ment s így megtakarítani mit sem lehetett.

A magas kincstárnál mostanában vették számba a napibéres segédöröket és azt, hogy ezek közül hányan és mily nagyságu védkerületeket látnak el önállóan. Nem inputálunk ugyan magunknak prófétai tehetséget, de azért bátran merjük állítani, hogy ez a művelet kapcsolatos lesz az altiszti állások szaporításának tervével s ezt a föltevésünket már a legközelebbi jövő igazolni fogja. Mindenesetre dicséretes dolog lenne s remélhető, hogy a magas kincstárt az erdőbirtokosok józanul gondolkodó része csakhamar követni fogja s ez által majdan számos

T A R C Z A.

Budapesti élményeim.

I. Elutazás.

— Te apjuk valahogy nagyon rákaptál mostanában arra a Budapestre, pedig nem neked való az, a ki olyan könnyen enged minden csábításnak; bizon még majd egyszer csúful fogsz járni.

— Hagyj te nekem már békét azokkal az örökös prédikációiddal! — mozdultam rá zsémbelő kisebbik felemre. — Valahányszor utazom, mindig ez a komédia; teszed magad, mintha engem féltene, pedig csak magadat félted — már tudniillik hogy lemaradsz rólam. Jól ösmered te már az én szilárdságomat, elveimet, satöbbi jó tulajdonságaimat; majd megóvnak ezek engem minden bajtól.

— No hiszen gyönyörű védőkre hivatkozol, mondhatom; azok majd úgy fognak megvédelmezni, mint a muszkák a törököt. Már hiszen ha hébe-korba mélyebben is nézed a pohár fenekét s végig ferblized muzsikaszó mellett az éjszakát, ez még csak megjárja, ezek férfi virtusok; csak ne bomlanál úgy minden kötényt után! Tudod, hogy az asszony visz legkönnyebben veszedelembe?

— Tudom, lelkem tudom, saját tapasztalásomból s hogy megnyugtassalak, im becsületszavamat adom, hogy most az egyszer nem futok kötényt után.

— És osztán bizhatom a becsületszavadba?

— Bizhatsz fiam, bizhatsz, olyan szilárd az, hogy akár az építendő szászsebesi magyar színház fundamentumát ráakhatod. Olyan ártatlanul jövők vissza, mint a hogy Ádám apánk ment el az almafa alól.

Ilyenféle párbeszéd előzte meg a gyűlésre való fölutazásomat. Mégis csak jó, ha az ember óvatos a becsületszó adásánál, ezzel lehet legjobban megnyugtani az asszonyt, pedig ha tudná! Könnyű volt nekem

kitűnő szakerő lesz megtartható az erdészet nemes hivatásának.

A segédőrök alkalmazását különben teljesen úgy sem lehet mellőzni, mert akárhány olyan védkerület van, melynek ellátását különféle körülmények miatt egyes ember meg nem bírja; az ilyen helyek lehetnek azután gyakorlati iskolái az olyanoknak, kik magukat az erdészeti pályára a szakiskolák elkerülésével óhajtják kiképezni.

Fa és alkalmazhatósága.

A „Magyar Fakereskedő” után

Hogy a fafogyasztás földünkön ugyyszólván óriási, ahhoz azt hisszük nem kell magyarázat. A fa termelése, a mióta rendezettebb viszonyok uralkodnak, az erdőgazdasági üzemtől függ és ez nem lehet a föld minden részén egyforma. Ez az országok és területek talajviszonyai, változó orografikus és klimatikus állapotai, geografikus és nemzetközi viszonyai, a mivelődési állapot, sőt egyes népek és néptörzsek mivelődési képessége szerint váltakozó. Ebben keresendők azon okok is, hogy az erdőgazdaság nem érte el mindenütt egyszerre a fejlődés ugyanazon fokát. Jól rendezett általános gazdasági viszonyok és szervezkedések nagyon gyakran ugyanannyira feltételei mint következményei a jó erdészeti viszonyoknak. Erdővel borított azon földterületek, melyek mindeddig mint szántóföld nélkülözhetők voltak, meg nem gyengülten és hasznothozóan hagyhatók az utókor részére. Kiterjedt erdőségek megmunkálására történt

legrégibb intézkedések azok voltak, melyek az erdőt elpusztították. A hol telepítvényesek őserdőkbe behatolnak, hogy ott helyet találjanak lakásaik számára, a hol föld kellett nekik megmivelésre és legelők állataik számára, ott már legrégibb idő óta kénytelenek voltak fát dönteni, ott senki sem volt tekintettel az erdő állapotára és mégis ez az erdőpusztítás képezte mindenütt az erdőgazdaság kezdetét.

Bányászat és kohóipar, valamint a sohányászat, ha megmaradni és fejlődni akarnak, folyton nagy mennyiségű fa felhasználására vannak utalva, tehát nemcsak nagy mértékben függnek az egészséges erdőgazdaságtól, hanem azt kezdeményezik is. E kezdeményezés mindazon nemzeteknél, melyek jól kifejlett rendszerrel bírnak és a melyek a jövő nemzedék iránti kötelességeiket ismerik, alig szükséges, mert az ilyen nemzetek mindig nagy gondot viselnek erdőállományaikra és egyéb fontos jövedelmező bevételi forrásaikra. Akárhány ok érvényesíttessék a szántóföldek megfelelő, sőt aránylag messze menő felosztása mellett, az erdő tekintetében sok évszázad tapasztalata azt bizonyította, hogy nagyobb erdőterületek kisebb birtokokra való szétdarabolása, vagy közös használata csak ritkán jár együtt azoknak jó kezelésével és hogy egy oly rendezett gazdasági üzem, mely az erdők fentartását és jövedelmezőségük állandósítását eredményezi, csak nagyobb kiterjedéssel bíró erdőségeknél várható. Nagyobb erdőterületek birtoklása egyesek kezében többek között a bánya és kohóiparnak nagy előnyére volt, midőn azok faszükséglete a közel és távolról való faszállítás meghaladta. Egész új nézetek merültek akkor fel az erdő értékét és fontosságát illetőleg és végül annak jobb ápolására és védelmére vezettek. Sajátságos tünemény, hogy ott, a hol egy vagy más

azt mondani, hogy nem futok kötény után, mikor tudvalevőleg Pesten nem úgy van, mint itt nálunk kisoláhországban, hol a fehérnépnek egybe sincs a két kötényinél, mert ott a jóra való dámák minden egyebet hordanak, csak kötényt nem.

No, ezen a veszedelmen könnyen átsiklottam.

Mint mikor a rég fogva volt madár a nyitva hagyot ablakon át kiröppen a szabadba s vig csiripeléssel röpköd fáról-fára, hasonlatosképen nagy vigsággal indultam én is utamnak a dübörgő vonaton. Bölcs előrelátással a harmadik osztályra váltottam jegyet, mire több okom volt, melyeket itt csak amugy kutyafuttába el is mondok.

Első osztályban utazni nem szegény embernek való, bár elég kényelmes lenne; a második tele van vigéczekkel, kik nem csak hogy teli beszélnek az ember fejét az ő kseftjeikkel, de még az öledbe is juttatnak egy-egy pakktáskát, asszonyt meg csak ritkán talál sz olyan becsületeset, ki magában utazik s az is rendesen a női szakaszba menekül, hova a durva kalauz leg-

föllebb papot ereszt be, a közös szakaszban ülőnek rendesen oldalánál van a morgó medvéje, a gyöngéd férj, ki csak egyik szemével nézi a vidék szépségeit, míg a másik szeme mindig az asszonyon van, de a harmadik osztály, ez azután kedélyes. Itt a hölgy közönség nem annyira finyás, nem prűszköl az orra alá fujt füsttől, sőt még ha véletlenül meg is öleled, nem rezonéroz. A nyelvük meg úgy kerepel, mint a nagypénteki haranghelyettes, sohase fárad, soha el nem kopik. Héj! ha a cipőm talpa ilyen tartós lenne!

A szakaszban nem is voltunk túlságos sokan, csak éppen tizen, már a mennyi az ülőke is benne s tisztelet-becsület derék kalauzunknak, engedett kérésnek no meg a borra valónak s az egész úton nem bocsátott be több utast hozzánk. Voltunk itt azután mindenfélék. Én képviseltem az erdészetet, két tót kaszás a mezőgazdaságot, egy kofa a baromfitenyésztést, egy batyus zsidó a kereskedelmet, két vig suszter legény az operát, két hajcsár a marhatenyésztést, egy fiatal szép leányzó pedig nyilván a gyümölcsészetet,

okból elkövetett erdőirtások a leendő fahiánytól való félelmet előidéztek, legerélyesebben követték a kényszer útján való új beültetést, míg annak szükségét, hogy a fával takarékosan és gazdálkodva kell elbánni, alig vették tekintetbe.

A tömör fanemeket tudvalevőleg majdnem minden használati célra szívesebben veszik, mint a lazább szerkezettel bírókat, mert a nedvesség és piszok nehezebben hatolhat sejteikbe és gomba képződés ellen nagyobb ellentálló képességgel bírnak. A falak és padozat fával borítva a helyiséget egyenletes hőfokon tartja, de a nedvességgel, a mely nagy ellensége a fának, a dolog sajátságosan áll. Még az ugynevezett légszáraz fa is tartalmazhat összszuljának megfelelő 10% nedvességet és azért mutatkoznak látszólag teljesen száraz fánál zavaró jelenségek, mint a vetemedés, fonnyadás, melyek csak mint a nedvesség által keletkezettek, magyarázhatók meg. Nedvesség felszívása ellen való védelem többnyire a fa könnyen oldó fehérnyanyagának elvonása és annak tartós telítőanyagokkal, impregnálás útján való pótlása által történik. Sok gyantát tartalmazó fákat, mint pl. néhány amerikai fenyőt nem szükséges impregnálni. Egy másik védőanyag nedvesség és pornak a sejtekbe való behatolása ellen természetesen az olajfestékekkel való bevonás.

A fa pótlóanyagának újabban a xylolitot emlegetik. Ez egy nagy nyomás alatt fűrészporból, magnéziából, alji klormagnézium és vízből készített keverék, mely nedvességet csak nagyon kis mértékben képes felvenni. Csak újabb időben foglalkozott megint néhány feltaláló fadisztések utánzásával. Ezelőtt azt az eljárást követték, hogy az alapszin elkészítése után az ornamentikai mezők lemoshatóságát melyeknek fehérnek kellett lenniök, azáltal érték el, hogy nem teljesen száradó

maró anyaggal festették be; manapság ezen eljárást annyiban találják hiányosnak, hogy a tisztán maradt mezők szélei és körvonalai nem voltak elég élesek, úgy hogy ezeket utólagosan kellett javítani. Ezt a hátrányt oly módon szüntették meg, hogy az egészet legelőször világos spirituszlakkal vonják be, mielőbb még azon enyvezett vízfestékekkel az alapszint ráfestik és a helyett, hogy a később világosan megjelenő részeket lemoshatóvá tennék, éppen azokat, melyeknek sötéteknék kell maradniok, gyantás lakkal való bevonás által lemoshatatlanná teszik. A disztések kifestése éles körvonalak készítése által ily módon könnyen és tisztán történik. A fafelület spirituszlakkal való bevonásának melleleg még az az előnye is van, hogy bármely fanemnek, mint fenyő, éger, tölgy, dió, mahagoni és egyébnek alkalmazhatóságát lehetővé teszi, de leginkább alkalmas a juhar a fa-disztések új hamisítására. Juharnál elegendő a világos spirituszlakkal való egyszeri bevonás, míg minden más fanemnél legalább kétszeres befestés szükséges; enyvvvel kevert vízfestékekkel festik azután reá a kívánt faszínt. Ezen alapra kopirozzák azután a rajzot és vagy a háttér, vagy a képet gyantatartalmu olajkenczével festik be. Ha a kence kb. egy negyed óra múlva megszáradt, lemosák a felületet, a mikor is e gyanatkenczével fedett rész sötét marad, míg a védtelen vízfesték eltűnik. Most a rajzok és alakok tisztán és élesen tűnnek elő. A világos ékitmény és esetleg a világos háttér utólag színes olajfestékekkel beárnyékolható és azonkívül vonalak vagy határvonalak fekete tussal berajzolhatók. Ezt csak mellékesen említjük.

Egy szűken határolt cikkben természetesen nem lehet szó mindarról, a mire a fát alkalmazzák, tulajdonságairól, vagy a fa célszerűségéről, építkezési

mert ajkai olyanok voltak, mint az érett cseresznye, két szemét meg bátran lehetett volna kökény helyett leszakítani.

Erdészeti és gyümölcsészeti (beh kitünő magyar szavak!) olyan közeli rokonságban vannak, nem csoda gát, hogy legközelebbi rokonomhoz igyekeztem férközni. Hátha sikerülne a kettőt még szorosabb kapcsolással összefűzni? Széles mellemet már a legszebb remények dagasztották, orcáimon kiütött a vágyakozás-ápirja, mikor egyszerre elsápadtam, mint a holtra vált.

A szerencsétlen kötényt kötött maga elé, engem pedig becsületszavam köt odahaza, hogy kötényt után futni nem fogok. De hiszen én csak azt fogadtam meg, hogy nem futok utánna, itt pedig csöndesen ülök, erre meg nem tettem fogadást, azután szép kerülő utakon talán rá lehetne beszélni, hogy ha majd lehet, fusson ő utánna; ő talán nem adta becsületszavát s arról magam sem fogok tehetni, ha a kötének futnak én utánna.

Igy tépelődtem magamban s kerestem kivezető utat, mint az erdő sűrűjében eltévelyedett,

Az egyik zsidó polgártárs valószínűleg gyöngédem szerethette Rűfkéét, mert bolyongásai közben egy szép libát vett neki s azt most óvatosan a pad alá helyezte.

Sok embernek unalmas a vasuti utazás, kivált ha hosszasan tart; nekem soha sem az. Szeretem megfigyelni az utazó társaimat, meghallgatni beszédeiket s magamnak ítéletet formálni róluk. Jobb megfigyelő helyet alig lehet erre a célra találni a szorgos kutatónak.

Május harmadik harmadába léptünk, mikor már a nap is kezdi mutatni az ő foga fehérét. Kutya meleg idő volt s jó szerencse, hogy nem voltam hájból, mert akkor elolvadtam volna s vajjon ki irta volna le az én élményeim?

A feleségem gyönyörűségét találja abban, hogy a férje szép formájában büszkélkedjék s ezért lehetőleg szűk gallérokat és cipőket vásárol nekem (a szűk nadrágot azonban nem tűri. azt mondja, nem kell túlságosan mutatásnak lenni). Nekem a milyen nagyon

czélokra; itt mindazt csak igen röviden akarjuk érinteni. Ha szó van pl. ideiglenes építményekről, így tribünökről, diadalivekről és hasonló dolgokról, úgy alig használnak más építési anyagot mint fát. Fontos különösen pajtáknál és hasonló épületeknél, az összekötéseket csak vaspántokkal és szögekkel eszközölni, hogy megint könnyen legyenek eltávolíthatók. Épületeket, melyeket hosszabb ideig, ha nem is állandóan akarnak fentartani, ugyan szintén fából készítenek, de ezeket jól össze kell kötni. Az anyagot lehetőleg úgy alkalmazni, hogy ne kelljen azt összevágni, itt ép úgy elv, mint az állványoknál.

Minden új építkezésnél, valamint minden épületátalakításnál és nagyobb javítások eszközésénél állványok szükségesek. Ez esetben az építőmesternek két dologra kell főtekintettel lennie és pedig természetesen először arra, hogy az állványok az illető célra elég erősek legyenek és másodszor hogy az alkalmazandó fát minden külön kidolgozás nélkül fel lehessen használni. Mindenesetre a mennyire csak lehet sértetlennek kell maradnia, hogy később másutt megint használni lehessen. Rendesen összekötött keresztfából tehát csak olyan állványokat fognak készíttetni, melyek különösen veszélyeztetve vannak, vagy a melyeknek használata több éven át van kilátásban. De akkor is a lyukak és ékek száma nagyon kicsi lesz és igyekeznek az összekötést csavarokkal és kapcsokkal eszközölni. Angliában az állványokat általánosságban szilárdabban építik, mint a szárazföldön és szokás a külső oldalt egészen beborítani. Ezen deszkákkal

való borítás gyakran nagyon drága, de a költséget behozza az összeg, a melyet a deszkákra ragasztandó reklámokért fizetnek. Az állványtartó fák alsó végét ott rendesen a földbe beássák, de gyakran csak földdel, gipszszel vagy más nehéz anyaggal megtöltök hordóba teszik. Az állványok egy különös neve a szerelési állványok vasutak részére. Azon nagy súly, melyet néha ily állványokon szállítanak, jóval nagyobb, mint a más-különbben tekintetbe jövő terhek és azért ezek igen nagy hordképességgel bírnak.

A fa tűzveszélyessége miatt rossz hírben áll, de határozottan lehet állítani, hogy pl. falépcsők tűzveszélyességük tekintetében nem sokkal rosszabbak, mint a tűzálló anyagokból épültek. Egy ház lakóinak menekülése a lépcsőn egyáltalán csak akkor törénhetik, mikor a lépcsőház még nincsen füsttel teli, vagy jobban mondva, a míg a láng azt el nem érte. Azon hátránnyal szemben, hogy a lángnak a fakorlátok jó táplálékot adnak, az az előny áll, hogy falépcsőkön ellentétben vas és kölépcsőkkel a tűzoltók még járhatnak, míg a lépcső tényleg el nem égett. Természetesen nagyon ajánlatos az a tanács, melyet a gyakori tüzesetek hazájában: Londonban nem követnek, a lépcsőház farészeinek alul tűzálló anyaggal való borítása. Ennek még az az előnye is van, hogy a lépcsők beborított alsó részei megfelelően befestve mint építési dísz szolgálhatnak. A falépcsők rossz híre tehát hamis alapon nyugszik és tűzveszélyességük könnyen még jobban leszállítható volna.

Erdőkben gazdag vidékeknek, a hol kő gyakran nincsen, ajánlhatók az összerakható épületek teljesen fából, melyeket ott helyben lehet elkészíteni. Ily épületeket, melyeket különös szerszámok nélkül lehet szét-szedni és szintugy megint felépíteni, (utóbbi esetben szilárdan és jól összekötve) állítottak fel osztrák-magyar utászok a Balkán felszigeten lakhelyükül. A különböző részek összekötését ellenállóképes egészszé úgy eszközölték, hogy az oldalrészeket képező fakereteket egymással és az alappal léczekkel és csavarokkal egyesítették, míg a tetőkeretek illesztésük által oldalra való csuszása ellen védve voltak. Ezek az összekötések is szerszám nélkül szétvehetők és megint összeállíthatók. Az oldalfalak összekötése az alappal és egymás között két lécz segítségével történik, melyek a fecskefarokalakú keretszegélyt, illetve ezeket s az azokhoz illő ép ily alakú alapszegélyeket átnyalábolják és csavarokkal egymáshoz szoríttatnak és ezáltal a keretek közt levő nyílások jó záródását eszközlik. A könnyebb és gyorsabb kezelés miatt a csavarok fogantyúkkal vannak ellátva. Az egymás mellett elhelyezett és a kötőkön nyugvó tetőkeretek, hogy jól tartsanak és oldalra ne hajoljanak el, alsó végükön profilvasakkal láttatnak el, míg a tetőkötők felső részén U-vasak vannak, melyeknek eresz alakú mélyedésébe az ékalaku egymás mellett fekvő profilvasak alsó vége belenyulik. Ezáltal a behatoló esőviznek jó levezetését érik el. Miután Törökország-

jól tetszenék az utóbbi, annál kevésbé tetszik a két első. Nincs kellemetlenebb helyzet, mint forróságban a szűk lábbeli meg gallér, kivált pedig az előbbi, ha még az embernek tyúkszeme is van. Nem csoda, hogy mint jóféle tyúkszemek igaz tulajdonosa egyszer-egyszer oda nyultam a fájós helyhez s a cipő letolásával könnyíteni akartam magamon,

Ilyen kísérleteim közt megtörtént egy párszor, hogy szép szomszédnóm fel-felsziszszent s odább húzódott tőlem nyakig kipirulva. Nem tudtam mire vélni a dolgot. Egyszer azután meg is szólalt:

— De uram!

Hirtelen lenyult ő is a pad alá egy nagyot sikoltva s hirtelen rántással kirántotta onnan a nyugalmát háborgató ellenséget nem az enyémnek vélt kezét, hanem a szegény gúnárt, mely nagy unalmában nem tudván okosabbat tenni, módos lábikráit szorongató harisnyakötőit csipegette.

Ismét tehát egy tapasztalottal több: ott, hol gúnár van a pad allatt a szomszédnó mellett, ne nyulkálj tyúkszemeidhez.

Jó szerencse, hogy pár percz múlva berobogott már a vonat a fővárosi nagy indóház boltozata alá.

(folytatása következik).

ban nedvesség elleni szerek, mint kenczék és impregnáló anyagok nem voltak kaphatók, a derék utaszos faalkotmányaikat a következőképp óvták meg a nedvesség behatolása ellen. Az építész legelőször arra fordított gondot, hogy a levegő az épületet minden oldalról jól érje, úgy hogy eső vagy hó után hamar száradjon minden. Azután árkot ástak az épület, körül hogy az esővizet könnyen és jól levezethessék az épület környékéről. Általánosságban a fák nedvtartalma miatt a Balkán félszigeten nyugodtak lehettek, miután ott nagyon öreg fák vannak és miután tudvalevőleg a faanyag úgy vegyi mint fizikai tulajdonságai ellentétben az emberrel egyenes arányban a korral javulni szoktak.

LEVELEZÉS.

Szent-Domján 1899 július 7.

Tekintetes szerkesztő úr!

Ne vegye rossz néven, hogy drága idejét szerény soraimmal igénybe veszem, de a dolog, mit közleni akarok, annyira közérdekű, hogy azt magamnak meg nem tarthatom.

Uradalmunkban ugyanis az elmúlt vasárnapon az alkalmazott altisztek gyűlést tartottak, mely alkalomra mindnyájan összejöttek s alólirott és Sárkány kedves kartársam rábeszélő szavait figyelembe véve egyhangulag elhatározták, hogy az alakítandó nyugdíj és segély egyesületnek valamennyien tagjai lesznek s lapunkat is legközelebb megrendelni fogják.

Bizon szükség lenne, hogy minden egyes környéken és uradalomban hasonlóan lelkes férfiak találkoznának, kik ügyünknek szószólói lennének, mert ekkor rövid időn olyan tömegét tudnánk összehozni a résztvevőknek, mely minden nehézséget játszva leküzdene.

Kiváltképp pedig szükségesnek tartom most lapunk fenntartását, mert ez az egyedüli kapocs, mely ez idő szerint köztünk az összetartást közvetíti.

Hazafias üdvözlettel vagyok a szerkesztő úrnak
igaz hive Varga Ferencz
erdővéd

Tolna-Váralja 1899 június 18.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Most, midőn már kedvelt lapunk a komoly és szükséges dolgokkal eléggé foglalkozott, lehetne abban néha egy kis mulatságos dolgot is közölni, mely egyúttal fejtörést is okozna a tisztelt olvasóknak.

A nyári hónapok alatt midőn védkerületünkbe kirándulunk, a nap forró heve gyakran oda kényszerít a lombos fa árnyékába s ilyenkor egyéb jobb teendő híján vagy lapunkat vesszük elő és még egyszer átböngészszük, vagy pedig elmélkedünk; néha még kutatásokra is adjuk fejünket s ilyenkor kivált az olyan vidékeken, melyek történelmi nevezetességük

és hajdanában nagy szerep jutott nekik a történelem megalakításában, becses leletekre bukkanunk.

Ilyen leletre akadtam jó magam is vidékünkön, hol hajdanában a római légiók vívták győzelmes csatáikat, miután azonban a feliratot megfejteni nem tudom, kérem tisztelt szaktársaimat, hogy ebben segítségemre lenni és a rejtély megfejtését lapunkban közölni sziveskedjenek.

A mészkőn talált felirat a következő volt:

APIS. C. OSSI. DOMINE.

CVI. SE. L. MAGIA.

RR. V. HAT.

A felirat rejtélyes és én, ki a latin nyelvben nem igen vagyok járatos, azt megfejteni nem tudtam. Kíváncsi vagyok, hogy ez másoknak fog-e sikerülni.

Szívélyes üdvözlettel maradván a szerkesztő urnak
igaz hive Kreutz József
erdőőr.

Különfelek.

Tisztelt olvasóinkhoz! Az új évnegyeddal biztosra vettük, hogy minden egyes előfizetőnk igyekezni fog kötelezettségének eleget tenni s egy része hátralékát is törlesztve, egyúttal előfizetését is megújítandja. Remé. nyünkben várakozáson felül csalódtunk, mert mai napig még mindig meghaladja a negyedfélszáz az azok száma, kik rólunk teljesen megfélekedtek. Ilyen viszonyok közt a küzdelmet fenntartani nem bírván, ismételve kérjük tisztelt barátainkat, hogy részben hátralékaikat törleszteni, részben pedig előfizetéseiket megújítani mielőbb sziveskedjenek.

Kutyák a közerkölcös szolgálatában. Kasáról írják az alábbi jóízű történetet: Meleg nyári délutánokon, mikor a nap tüze égeti az ember bőrét, a külváros népe késő alkonyatig elhüszöl a város szélén folyó Hernád-csatornában. Fesztelenül, abban az egyszerű toilletben teszik azt a külváros jámbor lakói, melylyel a teremtes ruhazza fel az embert. Serdülő, szemérmetes kisasszonykák arra járván, rémülten sikoltozva menekülnek el a szörnyűséges látványok elől s kétségbeesve gondolják el, hogy milyen csunya is volt az első ember. A Hernád-csatorna partján, ahol ezek az operettbe való mithológiai jelenetek játszódnak le, kényes izlésű uri emberek lakásai és villái vannak, akik minden módot megkíséreltek már, hogy a tisztaságszerető népet a fürdőzésnek illetően neméről leszoktassák. Legjobb egy villatulajdonos ötlete, ki két idomitott újfundlandi kutyát hozatott. A két mentő kutya folyton a parton sétál s ha valaki fürdési szándékból beleugrik a vízbe, azt azonnal kimentti. A hajánál fogják meg a boldogtalant és bármennyire is kapálózzék, a két kutya addig el nem ereszti, míg parthoz nem jut. Mióta a két újfundlandi örökdió a Hernád-csatornában fürdők életének biztonsága fölött, a külvárosi fürdőzők kerülnek a vizet.

Hangtalan ágyu. Az ágyulövés hangja abból származik, hogy mikor a golyó kilép a cső végén, a puskapor gázai hirtelen széthasítják a levegőt s azok újra összeverődnek. Ez a széthasadás és összeverődés okozza

a durranást és a hosszantartó morajt. Egy francia ezredes a mostani ágyúcsöveknél tízszer vastagabb falu ágyúval oly lövéseket csinál, amelyeknél a durranás és moraj teljesen elmarad.

Ezt az által éri el, hogy mikor a golyó kilép a cső végén, egy kis ajtóval elzárja a cső nyílását és a gázok azután lassu suhogással kiáramlanak a gyújtócsövön. Ha az ágyúcső falának folytonos kisebbitése annyira sikerül hogy a költségek nem lesznek tulságos nagyok, akkor a francia ezredes hangtalan és füsttelen ágyúja nemsokára elindul világhódító útjára s kiszorítja a nagy hangjáról ismeretes Uchatust meg Kruppot.

A fekete golyó miatt. Dobsináról írják, hogy szomoru következménye lett annak a határozatnak, amely Szojka Gyula városi erdőmesternek a dobsinai vadásztársulat tagjai sorába való fölvétele fölött döntött. Egy fekete golyó került bele a sok fehér mellett az urnába, melyből az erdőmester vadásztársulati tagsága kellett volna, hogy napvilágot lásson. Az a fekete golyó valakinek a kifogását jelentette és Szojka Gyulát nem vették föl a társaságba. Az erdőmester fiatal ember volt, vőlegény is, tehát önérzetes és érzékeny természetű. Gondolt egyet és föbelötte magát. Ime így követte a fekete golyót az ólom . . .

Különös lakodalom. Szennában az egyik polgár házában lakodalomra készültek. Napok óta sütöttek-főztek, a mikor a cigánygyerekek is behajtottak hajnalban a menyasszony udvarára, az egész falu izgatottan várta a lakzit. A készülődő mulatságot azonban váratlan eset zavarta meg. A menyasszony kora éjjel felakasztotta magát. Talán nem szerette a vőlegényét, talán más baja volt. A násznép főleg azon busult, hogy vége a szép vasárnapnak, hiába készítették a sok izes holmit. A két násznagy azonnal lement Kaposvárra, a hol dolguk volt. Ha már nincsen lakodalom, legalább nem mulasztanak hiába időt. Itt aztán találkoztak egy szennai lánynyal, a ki a városban szolgált. A két násznagynak hirtelen jó ötlete támadt. Visszahajtottak Kaposvárra, ahol a vőlegénynek, aki özvegygé lett, mielőtt megházasodott volna, elmondották, hogy van ám Kaposvárrott menyasszony, csak érte kell menni. A busuló vőlegény rögtön kocsira ült, az egész násznép vele együtt, felpakkolták a cigányokat is s annak rendje-módja szerint megkérték a leányt, aki nem is igen ellenkezett. Elvitték Szennára, ahol megtartották virágos jó kedvvel az eljegyzést a lakodalomra szánt ennivalóval. Ezalatt az első menyasszony ott feküdt kiterítve a ravatalon.

Emberkinzás. Az inkvizíció korába illő embertelen büntényről rántotta le a leplet a komáromi törvényszék, a midőn négy hatósági embert, Szabó Kálmán szolgabíró, Molnár Gedeon megyei főszámvevő, Göbel Lajos mocsai jegyzőt és Czunyi József mocsai községi bírót helyezte vád alá. Ez a négy ur műveltsége és társadalmi állása ellenére minden emberi érzésből kivetkőzve az ártatlanul vizsgálat alá helyezett mocsai lakosokat vallatás közben napokig éhezettette, kést szurtak körmük alá, lánczczal, botokkal verték, kikötötték, hogy vallomásra bírják. A négy művelt bestia most elveszi méltó büntetését; az ártatlanul megkinzott embereknek pedig hónapok kellenek, míg kilábolnak abból a betegségből, melybe a kinzás folytán estek.

A négy fal titka. Hajdu-Boszörményben rejtélyes eset tartja izgalomban a várost. Egyik ház rejtett zugában

fiatal emberre bukkantak, aki minden jel szerint már évek óta volt oda elzárva. A hatóság emberei majdnem visszatántorodtak, midőn a piszkos, bűzös helyiségben az emberi mivoltából majdnem teljesen kivetkezett szerencsétlent megpillantották. A viaszszárga, beesett arcú fiatalember haja és szakálla több arasznyira megnőtt, ruhája pedig lerothadt a testéről. Inkább csontvázhoz mint élő emberhez hasonlított. A hozzáintézett kérdésekre zavarosan, értelmetlenül felelt s midőn a szabad levegőre kivitték, el kezdett örülként ugrálni, mohón kapkodott a friss levegő után azután összerogyott és azóta önkívületlen állapotban fekszik. A hatóság erélyes vizsgálatot indított meg a rejtélyes ügyben.

Halálos féltékenység. Csizmadia János örült szerelemmel csüngött a feleségén, akiről azonban látta, hogy az ő forró szenvedélyét nagyon langyosan viszonzza. Nem birta elviselni a csalódást s elhatározta, hogy öngyilkos lesz. De attól rettegett, hogy a felesége máshoz talál menni feleségül s akkor a sirban sem volna nyugalma. Pokoli tetterre szánta magát. Az asszony arczát bekente oldott mésszel s a jajveszéklő asszony előtt mérget vett be. Haldokolva kiállította még oda az asszonynak, hogy:

— A másvilágon sem lesz nyugodalmam, ha mást fogsz még szeretni!

A suhancz boszuja. Kegyetlen boszut állt Sem-sén Kapczár János tizenhét éves suhancz Janitor György családos gazdán. Ketten ültek a korcsma asztalánál: Janitor gazda és Kapczár, a suhancz. Egy harmadik vendég is oda akart telepedni, valami öreg ember. Kapczár oda se nézett neki, Janitor rászolt a suhanczra, hogy csináljon helyet az öregebb embernek, amint illik. Az éretlen suhancz megcsufoltatásnak vette a tisztességtudásra oktató szót s mikor Janitor távozni akart a korcsmából, hozzáugrott és csizmaszárából előrántott kését markolatig döfte a gazda nyakába. Janitor összeesett és meghalt. Az elvetemült gyilkos egy fiatal asszonyt tett özvegygé és három gyermeket árvává.

Meggyilkolt földbirtokos. Fanatikus gyűlölet okozta boszunak eshetett áldozatul Rápoli szatmárnemgyei községben Bartus Benjámin földbirtokos. Még február hónapban egy lakodalmon éjjel felé az udvarban ismeretlen tettesek földre terítették, össze-vissza vagdalták s vérbefagyva ott hagyták az udvar közepén. Mikor a násznép ráakadt, még volt benne némi élet. Bartust a vidék leg-híresebb orvosai vették ápolás alá s pár hónap múlva állapota annyira javult, hogy ágyát elhagyhatta s rövidebb sétákat tehetett. Tegnapelőtt délután ilyen sétára indult kertjébe Bartus, honnan nem tért vissza többé övéihez. Amint a kertje végén levő füzeshez ért Bartus, két ember — valószínűleg azok, akik februárban megtámadták — kirontott a füzesből s a még gyöngye s védekezni sem tudó embert megtámadta, fejét fejszével széthasították s testét összevagdalták. Bartus ott rögtön szörnyet halt, a gyilkosok pedig elmenekültek. Feleségének gyanusnak tűnt fel, hogy férje sokáig marad a kertben s sógorával együtt keresésére indult. Mikor a kert végéhez értek, megrémülve látták, hogy Bartus ott fekszik a földön vérében, élettelenül. A csendőrség a nyomozást rögtön megindította, de a gyilkosokat még eddig nem tudta kézrekeríteni. A rémes gyilkosság nagy izgatottságot keltett az egész környéken.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradszky Emil.

Köszönetnyilvánítás.

Ö Fensége Salvator Lipót főherceg udvari mesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalppal bélelt cipőkkel. Ö Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy vadász-cipőt hogy annak a minijára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászcipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelőek voltak a szaloncipők. Zágráb, 1898 július hó 8-án. KRAHL, huszárcapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbestbetéti cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897 évi szeptember 17-én.
tisztelő híve WEKERLE SÁNDOR

Nincs többé lábfájás!

Óvjuk lábainkat az izzadástól

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságú 1 ffr 20 kr. egyszerű 60 kr. homoktalp 40 kr. gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállítattott.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Erdészeknek 10% árengedmény.

Kapható kizárólag az Asbestáru-gyár betéti társaság.
Budapest, VI., Sziv-utca 18.

MEGJELENT

a

BLUM ÉS TÁRSA

udvari egyenruha szállítók

legujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú czégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságu földmívelésügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus hó 11-én kelt magas intézkedésével,

czégünk ujjalag megbizatott

a nagytekintetű erdőtisztek és az erdészeti altisztek egyenruha szállításával.

Tisztelettel értesítjük, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati cikkek

hivatalos uton részletfizetésre

megrendelhetők.

POLGÁRI RUHÁK

a legjobb francia és angol divat szerint készíttetnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly czégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják régi vevőinket félrevezetni.

Kiváló tisztelettel

BUDAPEST, IV.

Sütő utca 2, Szervitater sarkán.

BLUM és TÁRSA

elsőrangú egyenruha készítő intézete.

Ő csász. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói.
Szerb kir. udvari szállítók. A földm. m. kir. miniszterium szállítói

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.